

**טיוטת חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה
לאנרגיה אטומית), התשע"ח – 2017 – הסמכת ועדת שרים לענייני חקיקה**

הצעה להחלטה

מחליטים:

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה לאנרגיה אטומית), התשע"ח-2017, המצ"ב.
- ב. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק.

דברי הסבר

רקע כללי

- א. ביום 13 באוגוסט 2017 החליטה הממשלה, מכוח סמכותה לפי סעיף 39(א) לחוק-יסוד: הממשלה, להתקין את תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה לאנרגיה אטומית), התשע"ז-2017 (להלן - **התקנות**), שהסמיכו את ראש הוועדה לאנרגיה אטומית (להלן - **הוא"א**) ומנהל הקריה למחקר גרעיני-נגב (להלן - **קמ"ג**), באישור ראש הוא"א, להוציא צווים ביחס לעובדים הנמנים על סגל המחקר, המורים להם להתייצב לעבודה ולבצע את המוטל עליהם גם בעת שבייתה מלאה או חלקית, וזאת בהיקף המזערי ההכרחי (ולכל היותר 50 צווים בו זמנית), מקום שבו מצאו מנהלי הוא"א כי נוכחותם הכרחית לשם מניעת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה. התקנות פורסמו ביום 14 באוגוסט 2017 והונחו על שולחן ועדת חוץ וביטחון של הכנסת, כנדרש בחוק-יסוד: הממשלה.
- ב. התקנות הותקנו בעקבות סכסוך עבודה שעליו הכריז ארגון סגל המחקר במערכת הביטחון, ברפאל ובמשרד ראש הממשלה (להלן - **הארגון**) בפברואר 2017, בהתאם לסעיפים 5 ו-5א לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957. ברקע הסכסוך עומדת דרישת הארגון לתוספות שכר ודרישות נוספות במסגרת משא ומתן לקראת חתימה על הסכם קיבוצי חדש. בהמשך להכרזה זו, נוקט הארגון מאז חודש מאי 2017 בשביתות ובעיצומים, שבמסגרתם מונחים העובדים שלא לבצע עבודות מסוימות, ובהן ביצוע משימות, קידום פרויקטים, העברת דוחות ודיווחים להנהלה, קיום מפגשי עבודה ותיאום מקצועיים והפקת רישיונות בטיחות או חידושים.
- ג. מאז החלו העיצומים מחרף הארגון את צעדיו. בחלוף כחמישה חודשים, ברי כי הצעדים הארגוניים שבהם הוא נוקט מסבים נזק כבד ופוגעים באופן ממשי ובלתי הפיך

בפעילותה של הוא"א וביכולתה לממש את היעדים החיוניים שנקבעו לה. מאז הותקנו התקנות הן הופעלו באופן מרוסן ומידתי, והוצאו מכוחן רק קומץ צווי ריתוק לעובדים המועסקים בקמ"ג, על מנת שיבצעו פעולות מסוימות ומוגדרות.

ד. קומץ צווים אלה הוצאו רק לאחר שמוצו ניסיונות ההידברות עם נציגי הארגון והם, כאמור, אינם מונעים מאותם עובדים להמשיך ולנקוט צעדים ארגוניים במקטעי פעילות אחרים, המסבים אף הם נזק משמעותי ביותר לוא"א, אך אינם עולים כדי גרימת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה, כאמור. חלק מצווים אלה בוטל לאחר סיום הפעילויות. באופן זה, מתאפשר מימוש אמיתי של זכות ההתארגנות והשבתה, לצד הבטחת האינטרסים החיוניים ביותר בעבודת הוא"א.

ה. הארגון עתר לבית הדין האזורי לעבודה בבאר שבע כנגד התקנת התקנות (ס"ק 17-08-39508 ארגון סגל המחקר במערכת הביטחון, ברפאל ובמשרד רוה"מ נ' מדינת ישראל), וההליך תלוי ועומד בימים אלה. בדיונים שהתקיימו בפני בית הדין עד כה דחה בית הדין את בקשת הארגון להורות על ביטול צווי הריתוק שהוצאו מכוח התקנות והותרים על כנם. בית הדין הוסיף וציין כי לנוכח העובדה שרק מספר מצומצם של עובדים רותק, "הרי שבנסיבות אלה לא ניתן לומר כי הותרת צווי הריתוק על כנם פוגמת בזכות העובדים לשבות".

ו. בהתאם לסעיף 39(ו) לחוק-יסוד: הממשלה, תוקפן של התקנות יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן. הואיל וצווי הריתוק מוצאים במשורה ובמידתיות, ולפעולות ממוקדות ורק בנסיבות שבהן הם דרושים למניעת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה, והואיל והסכסוך טרם הסתיים בשל קשיים ממשיים שהתגלעו במשא ומתן המתנהל בין המדינה לבין הארגון, מוצע לאשר עקרונית את טיוטת הצעת החוק, שלפיה תוקפן של התקנות יוארך עד ליום 14 בפברואר 2018. כמו כן, מוצע להטמיק את ועדת השרים לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של טיוטת החוק.

ז. מצב חירום קיים במדינת ישראל ברציפות מאז חודש מאי 1948, תחילה מכוח הכרזה של מועצת המדינה הזמנית לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, והחל מהכנסת ה-14, מכוח הכרזות של הכנסת לפי סעיף 38 לחוק יסוד: הממשלה. ביום 23 באוקטובר 2017 הכריזה הכנסת על מצב חירום עד ליום 12 באוגוסט 2018 (ההכרזה טרם פורסמה ברשומות).

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 2471 מיום 18.8.2002; החלטה מס' 1065 מיום 30.11.2003; החלטה מס' 1419 מיום 24.2.2010; החלטה מס' 2979 מיום 13.8.2017.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת.

סיווגים

סיווג ראשי: 07חקיקה ממשלתית.

תחום פעולה עיקרי: 09אחר.

היועצת המשפטית

ירושלים, ה' בחשוון התשע"ח

25 באוקטובר 2017

סימוכין : 9086036784

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: טיוטת חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה לאנרגיה אטומית), התשע"ח-2017 - הסמכת ועדת שרים לענייני חקיקה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

1. עניינה של הצעת ההחלטה הוא באישור עקרוני של טיוטת חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה לאנרגיה אטומית), התשע"ח-2017, והסמכת ועדת השרים לענייני חקיקה. לאחר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של טיוטת החוק. כמו כן, מוצע לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולהקדים את הדיון בהצעת החוק, בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת.
2. ביום 13 באוגוסט 2017 החליטה הממשלה, מכוח סמכותה לפי סעיף 39(א) לחוק-יסוד: הממשלה, להתקין את תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה לאנרגיה אטומית), התשע"ז-2017 (להלן - **התקנות**), שהסמיכו את ראש הוועדה לאנרגיה אטומית (להלן - **הוא"א**) ומנהל הקריה למחקר גרעיני-נגב (להלן - **קמ"ג**), באישור ראש הוא"א, להוציא צווים ביחס לעובדים הנמנים על סגל המחקר, המורים להם להתייבב לעבודה ולבצע את המוטל עליהם גם בעת שביתה מלאה או חלקית, וזאת בהיקף המזערי ההכרחי (ולכל היותר 50 צווים בו זמנית), מקום שבו מצאו מנהלי הוא"א כי נוכחותם הכרחית לשם מניעת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה. התקנות פורסמו ביום 14 באוגוסט 2017 והונחו על שולחן ועדת חוץ וביטחון של הכנסת, כנדרש בחוק-יסוד: הממשלה.
3. התקנות הותקנו בעקבות סכסוך עבודה שעליו הכריז ארגון סגל המחקר במערכת הביטחון, ברפאל ובמשרד ראש הממשלה (להלן - **הארגון**) בפברואר 2017, בהתאם לסעיפים 5 ו-5א לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957. ברקע הסכסוך עומדת דרישת הארגון לתוספות שכר ודרישות נוספות במסגרת משא ומתן לקראת חתימה על הסכם קיבוצי חדש. בהמשך להכרזה זו, וכפי שמצוין בדברי ההסבר להצעת ההחלטה, נוקט הארגון מאז חודש מאי 2017 בשביתות ובעיצומים, שבמסגרתם מונחים העובדים שלא לבצע עבודות מסוימות, ובהן ביצוע משימות, קידום פרויקטים, העברת דוחות ודיווחים להנהלה, קיום מפגשי עבודה ותיאום מקצועיים והפקת רישיונות בטיחות או חידושם.
4. מאז החלו העיצומים מחרף הארגון את צעדיו. בחלוף כחמישה חודשים, נמסר כי הצעדים הארגוניים שבהם הוא נוקט מסבים נזק כבד ופוגעים באופן ממשי ובלתי הפיך בפעילותה של הוא"א וביכולתה לממש את היעדים החיוניים שנקבעו לה. מאז הותקנו התקנות הן הופעלו באופן מרוסן ומידתי, והוצאו מכוחן רק קומץ צווי ריתוק לעובדים המועסקים בקמ"ג, על מנת שיבצעו פעולות מסוימות ומוגדרות.
5. קומץ צווים אלה הוצאו רק לאחר שמיצו ניסיונות ההידברות עם נציגי הארגון והם, כאמור, אינם מונעים מאותם עובדים להמשיך ולנקוט צעדים ארגוניים במקטעי פעילות אחרים, המסבים אף הם נזק משמעותי

ביותר לוא"א, אך אינם עולים כדי גרימת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה, כאמור. חלק מצווים אלה בוטל לאחר סיום הפעילויות. באופן זה, מתאפשר מימוש אמיתי של זכות ההתארגנות והשביתה, לצד הבטחת האינטרסים החיוניים ביותר בעבודת הווא"א.

6. יוער כי הארגון עתר לבית הדין האזורי לעבודה בבאר שבע כנגד התקנת התקנות (ס"ק 17-08-39508 ארגון סגל המחקר במערכת הביטחון, ברפאל ובמשד רוה"מ נ' מדינת ישראל), וההליך תלוי ועומד בימים אלה. בדיונים שהתקיימו בפני בית הדין עד כה דחה בית הדין את בקשת הארגון להורות על ביטול צווי הריתוק שהוצאו מכוח התקנות והותירם על כנם. בית הדין הוסיף וציין כי לנוכח העובדה שרק מספר מצומצם של עובדים רותק, "הרי שבנסיבות אלה לא ניתן לומר כי הותרת צווי הריתוק על כנם פוגמת בזכות העובדים לשבות".

7. בסעיף 39(ו) לחוק-יסוד: הממשלה נקבע כהאי ליסנא:

"תוקפן של תקנות שעת חירום יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן, זולת אם הווארן תוקפן בחוק, או שבוטלו על ידי הכנסת בחוק או בהחלטה של רוב חברי הכנסת."

הואיל וכאמור התקנות הותקנו ביום 14 באוגוסט 2017 ותוקפן יפקע ביום 14 בנובמבר 2017, אלא אם יוארד תוקפן בחוק, והואיל וצווי הריתוק מוצאים במשורה ובמידתיות, ולפעולות ממוקדות ורק בנסיבות שבהן הם דרושים למניעת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה, והואיל וסכסוך העבודה עם הארגון טרם הסתיים, ולנוכח הזמן הקצר שנותר עד לפקיעת תוקפן של התקנות, מוצע, כאמור, לאשר עקרונית את טיטת הצעת החוק, שלפיה תוקפן של התקנות יוארד עד ליום 14 בפברואר 2018. כמו כן, מוצע להסמך את ועדת השרים לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של טיטת החוק.

8. מצב חירום קיים במדינת ישראל ברציפות מאז חודש מאי 1948, תחילה מכוח הכרזה של מועצת המדינה הזמנית לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, והחל מהכנסת ה-14, מכוח הכרזות של הכנסת לפי סעיף 38 לחוק יסוד: הממשלה. ביום 23 באוקטובר 2017 הכריזה הכנסת על מצב חירום עד ליום 12 באוגוסט 2018 (ההכרזה טרם פורסמה ברשומות).

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

נוסח טיטת החוק הוא על דעת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי – חוקתי).

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההחלטה:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

שלומית ברנע פרגון, עו"ד
היועצת המשפטית

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה לאנרגיה אטומית), התשע"ח-2017.

ב. עיקרי החוק המוצע ומטרותיו

1. ביום 13.8.2017 החליטה הממשלה, מכוח סמכותה לפי סעיף 39(א) לחוק-יסוד: הממשלה, להתקין את תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה לאנרגיה אטומית), התשע"ז-2017 (להלן – **התקנות**), שהסמיכו את ראש הוועדה לאנרגיה אטומית (להלן – **הוא"א**) ומנהל הקריה למחקר גרעיני-נגב (להלן – **קמ"ג**), באישור ראש הוא"א, להוציא צווים ביחס לעובדים הנמנים על סגל המחקר, המורים להם להתייצב לעבודה ולבצע את המוטל עליהם גם בעת שביתה מלאה או חלקית, וזאת בהיקף המזערי ההכרחי (ולכל היותר 50 צווים בו זמנית), מקום שבו מצאו מנהלי הוא"א כי נוכחותם הכרחית לשם מניעת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה. התקנות פורסמו ביום 14.8.2017 והונחו על שולחן ועדת חוץ וביטחון של הכנסת, כנדרש בחוק-יסוד: הממשלה.
2. התקנות הותקנו בעקבות סכסוך עבודה שעליו הכריז ארגון סגל המחקר במערכת הביטחון, ברפאל ובמשרד ראש הממשלה (להלן – **הארגון**) ביום 16.2.2017, בהתאם לסעיפים 5 ו-5א לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957. ברקע הסכסוך עומדת דרישת הארגון לתוספות שכר ודרישות נוספות במסגרת משא ומתן לקראת חתימה על הסכם קיבוצי חדש.
3. בהמשך להכרזה זו, נוקט הארגון מאז חודש מאי 2017 בשביתות ובעיצומים, שבמסגרתם מונחים העובדים שלא לבצע עבודות מסוימות, ובכלל זה: ביצוע משימות, קידום פרויקטים, העברת דו"חות ודיווחים להנהלה, קיום מפגשי עבודה ותיאום מקצועיים, והפקת רישיונות בטיחות או חידושם. הצעדים הארגוניים שבהם נוקט הארגון מסבים נזק כבד ופוגעים באופן ממשי ובלתי הפיך בפעילותה של הוא"א וביכולתה לממש את היעדים החיוניים שנקבעו לה.
4. מאז הותקנו התקנות הן הופעלו באופן מרוסן ומידתי והוצאו מכוחן רק קומץ צווי ריתוק לעובדים המועסקים בקמ"ג, על מנת שיבצעו פעולות מסוימות ומוגדרות. מעט צווים אלה הוצאו רק לאחר שמוצו ניסיונות ההידברות עם נציגי הארגון והם אינם מונעים מאותם עובדים להמשיך ולנקוט צעדים ארגוניים במקטעי פעילות אחרים, המסבים אף הם נזק משמעותי ביותר לארגון, אך אינם עולים כדי גרימת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה, כאמור. הארגון עתר לבית הדין האזורי לעבודה בבאר שבע (ס"ק 39508-08-17 **ארגון סגל המחקר במערכת הביטחון, ברפאל ובמשרד ראש הממשלה נ' מדינת ישראל**) כנגד התקנת התקנות, וההליך תלוי ועומד בימים אלה. בדיונים שהתקיימו בפניו עד כה דחה בית הדין את בקשת הארגון להורות על ביטול צווי הריתוק שהוצאו מכוחן והותירו על כנם. בית הדין הוסיף וציין כי לנוכח העובדה שרק מספר מצומצם של עובדים רותק, "הרי שבנסיבות אלה לא ניתן לומר כי הותרת צווי הריתוק על כנם פוגמת בזכות העובדים לשבות".
5. בהתאם לסעיף 39(ו) לחוק-יסוד: הממשלה, תוקפן של התקנות יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן. הואיל וכאמור התקנות הותקנו ביום 14 באוגוסט 2017 ותוקפן יפקע ביום 14 בנובמבר 2017, אלא אם יוארך

תוקפן בחוק, והואיל וצווי הריתוק מוצאים במשורה ובמידתיות, ולפעולות ממוקדות ורק בנסיבות שבהן הם דרושים למניעת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה, והואיל וסכסוך העבודה עם הארגון טרם הסתיים, ולנוכח הזמן הקצר שנותר עד לפקיעת תוקפן של התקנות, מוצע להאריך את תוקפן של התקנות עד ליום 14 בפברואר 2018. כמו כן, מוצע להסמיך את ראש הממשלה לבטל את תקנות שעת חירום או להגביל את הסמכויות על פיהן.

עיקר 1

כאמור בסעיף 39(ו) לחוק-יסוד: הממשלה, תוקפן של התקנות יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן (היינו, ביום 14 בנובמבר 2017), זולת אם הוארך תוקפן בחוק. בנסיבות כמתואר לעיל, מוצע להאריך את תוקפן לתקופה נוספת בת שלושה חודשים, וזאת עד ליום 14 בפברואר 2018.

עיקר 2

על מנת לאפשר את ביטול התקנות מיד כשלא יהיה עוד צורך בהן או הגבלת סמכויות על פיהן, מוצע להסמיך את ראש הממשלה, הממונה על הוועדה לאנרגיה אטומית, בצו שיפורסם ברשומות, לבטל את תקנות שעת חירום או להגביל את הסמכויות על פיהן.

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

אין.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המינהלי

אין.

ה. הערות משרדי ממשלה אחרים:

לא התקבלו

ו. נוסח החוק המוצע:

להלן נוסח החוק מוצע:

חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה לאנרגיה אטומית),

התשע"ח-2017

1. הארכת תוקף
תוקפן של תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה לאנרגיה אטומית), התשע"ז-2017¹ (בחוק זה – תקנות שעת חירום), בנוסח שבתוספת, מוארך בזה עד יום כ"ט בשבט התשע"ח (14 בפברואר 2018).
2. ביטול או הגבלת סמכויות
ראש הממשלה רשאי בכל עת, בצו שיפורסם ברשומות, לבטל את תקנות שעת חירום או להגביל סמכויות על פיהן.

תוספת

(סעיף 1)

1. הגדרות
בתקנות שעת חירום אלה -
"הוא"א" - הוועדה לאנרגיה אטומית;
"המנהל" - מנהל קמ"ג;
"מקום עבודה" - הוא"א ובכלל זה היחידה לרישוי ובטיחות, או קמ"ג, לפי העניין;
"עובד" - מי שערב תחילתן של תקנות שעת חירום אלה היה מועסק כעובד מחקר במקום עבודה;
"קמ"ג" - הקריה למחקר גרעיני - נגב;
"שירות עבודה חיוני" - ביצוע עבודה או תפקיד של עובד במקום עבודה, שהוא הכרחי לשם מניעת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה.
2. קריאה לשירות חיוני
(א) המנהל באישור ראש הוא"א, או ראש הוא"א, רשאי לקרוא בצו לשירות עבודה חיוני (להלן – הצו), עובדים מסוימים או סוג או חטיבה של עובדים במקום העבודה, בהיקף המזערי הנדרש, ובלבד שלא יוצאו ולא יעמדו בתוקפם יותר מ-50 צווים שהוצאו מכוח תקנות אלה בו זמנית.
(ב) מנהל שקרא בצו לשירות עבודה חיוני מוסמך לבטלו; בלי לגרוע מהאמור רשאי גם ראש הוא"א לבטל צו שהוצא לפי סעיף קטן (א).
(ג) צו שלא פורסם ברשומות יכול שיבוטל בהודעה ברשומות או בעיתונות, בטלויזיה או ברדיו ובלבד שתפורסם הודעה כאמור גם באתר האינטרנט של משרד ראש הממשלה.
3. חובת עובד שנקרא
(א) עובד שנקרא לשירות עבודה חיוני לפי תקנה 2 -
לשירות עבודה חיוני

¹ ק"ת התשע"ז, עמ' 1650.

(1) יתייצב במקום ובמועד כמפורז בצו ויבצע כל עבודה הדרושה למתן השירות החיוני בהתאם לתפקידו, או עבודה או תפקיד הנדרשים למתן שירות העבודה החיוני שיטיל עליו מי שממונה עליו או המנהל, או מי שנקבע לכך בצו או מטעמו של מי שנקבע כאמור, וימשיך לתת את שירות העבודה החיוני באופן סדיר ותקין במקום, באופן ובמועד שיוור לו, כל עוד הצו בתוקפו ;

(2) ימלא אחר כל הוראה שתינתן לו בקשר למתן שירות העבודה החיוני מאת מי שממונה עליו, או מאת המנהל או מי שהוא הסמיכו, או מאת מי שנקבע לכך בצו, או מטעמו של מי שנקבע כאמור.

(ב) בלי לפגוע בכלליות האמור בתקנת משנה (א), עובד שנקרא לשירות עבודה חיוני יבצע את שירות העבודה החיוני בדרך המקובלת, בשלמות, ברציפות ובאופן סדיר בלא האטות, הפרעות או שיבושים, כל עוד הצו בתוקפו.

לא יעשה אדם ולא יחדל מלעשות דבר בכוונה למנוע או להכשיל ביצוע צו לפי תקנה 2 או ביצוע עבודה או תפקיד לפי תקנה 3, או כניסתו של כל אדם למקום עבודה.

5. צו יכול שיימסר באחת או יותר מדרכים אלה:

- (1) במסירה לעובד או לאחד מבני משפחתו הבוגרים הגרים עמו ;
- (2) בהדבקה על דלת ביתו או דלת חדר מגוריו של העובד ;
- (3) בהודעה בעל פה, לרבות בהודעה טלפונית, לעובד או לאחד מבני משפחתו הבוגרים הגרים עמו ;
- (4) במשלוח לעובד במסרון, לפי מספר הטלפון הנייד של העובד הידוע במקום העבודה ;
- (5) במשלוח לעובד בדואר רשום, לפי מען מגוריו הקבוע הידוע במקום העבודה ;
- (6) בהצגת הצו או בהצמדתו במקום נראה לעין במקום העבודה ;
- (7) בפרסום בעיתונות, ברדיו או בטלוויזיה או באתר האינטרנט של משרד ראש הממשלה ;
- (8) בפרסום ברשומות.

6. (א) צו שפורסם ברשומות, רואים אותו כאילו הגיע לידיעת העובד שעליו הוא חל ביום שבו פורסם.

(ב) צו שלא פורסם ברשומות, רואים אותו כאילו הגיע לידיעת העובד שעליו הוא חל, כל עוד לא הוכיח העובד אחרת -

(1) אם נמסר לעובד שעליו הוא חל או לאחד מבני משפחתו הגרים עמו - בזמן המסירה;

(2) אם סירב העובד שעליו חל הצו או אחד מבני משפחתו הגרים עמו, לקבל את הצו ובשל כך הצו הודבק על דלת דירתו או על לוח המודעות במקום העבודה - בשעת ההדבקה;

(3) אם נשלח לעובד במסרון לפי מספר הטלפון הנייד של העובד הידוע במקום העבודה - בשעת המסירה;

(4) אם נשלח לעובד בדואר רשום לפי מען מגוריו הקבוע הידוע במקום העבודה - בתום 72 שעות מזמן שנמסר לדואר למשלוח.

(ג) צו שנמסר או שנשלח לעובד באחת הדרכים האמורות בתקנה משנה (ב), רואים אותו כאילו הגיע לידיעתו של העובד בזמן האמור שם, אף אם פורסם ברשומות לאחר מכן.

(ד) מי שהורשה לכך בידי המנהל, רשאי להציג צו לפי תקנות שעת חירום אלה על פני מקרקעין במקום העבודה או בתוכם, או להצמידו אליהם או בתוכם במקום נראה לעין.

(ה) הוצג צו או הוצמד לפי תקנת משנה (ד), לא יוריד אותו אדם ולא יעשה בו כל שינוי, זולת מי שהורשה לכך על פי תקנת משנה (ד).

(ו) צו שהוצג על לוח המודעות במקום העבודה, הודבק על דלת דירתו כאשר לא נמצא העובד או אחד מבני משפחתו הגרים עמו, או שפורסם באתר האינטרנט של משרד ראש הממשלה, בעיתונות, בטלוויזיה או ברדיו, רואים אותו כאילו הגיע לידיעת כל אדם הנוגע בדבר ביום פרסומו או הצגתו, לפי העניין.

יחסי עובד ומעסיק 7. בכפוף לאמור בתקנות שעת חירום אלה, יראו את היחסים בין מי שנקרא בצו לשירות עבודה חיוני ומילא אחר הצו לבין מי שהיה מעסיקו ערב תחילתו של הצו, כיחסי עובד ומעסיק לכל דבר ועניין הקשור לשכרו ולתנאי עבודתו.

עונשין 8. העובר על הוראה מהוראות תקנות שעת חירום אלה, דינו - מאסר שנתיים או קנס או שני העונשים כאחד.

(א) עובד שחל עליו צו לפי תקנה 2 ואשר עשה אחד מהמעשים המנויים בתקנת משנה (ב), יהיה מעסיקו רשאי, נוסף על כל זכות אחרת העומדת לו מכוח כל דין או הסכם ועל אף האמור בכל דין או הסכם – ובלי לפגוע באמור בתקנה 7-

(1) היה העובד מועסק -

(א) במשכורת המשתלמת על בסיס של חודש – להפחית 5% ממשכורתו החודשית ומכל התוספות לה מכל סוג שהוא בעד כל יום או חלק מיום שבו עשה העובד אחד המעשים או המחדלים המנויים בתקנת משנה (ב);

(ב) בשכר או במשכורת המשתלמים שלא על בסיס של חודש – לא לשלם לו שכר או משכורת או כל תוספת להם בעד כל יום או חלק מיום שבו עשה העובד אחד המעשים או המחדלים המנויים בתקנת משנה (ב);

(2) לפטרו לאלתר.

(ב) אלה המעשים והמחדלים של עובד לעניין תקנת משנה (א):

(1) לא התייצב במקום או במועד כמפורט בצו;

(2) לא ביצע את שירות העבודה החיוני שהוטל עליו כאמור בתקנה 3;

(3) לא מילא הוראה או פעל בניגוד להוראה שניתנה לו על פי תקנה 3;

(4) לא המשיך בעבודה סדירה ותקינה במקום, באופן או במועד שהורו לו כאמור בתקנה 3;

(5) הפסיק עבודה או לא ביצעה ברציפות או בשלמות כאמור בתקנה 3;

(6) לא ביצע עבודה באופן סדיר ובלא האטות, הפרעות או שיבושים כאמור בתקנה 3;

(7) מנע או הכשיל ביצוע עבודה או תפקיד לפי תקנה 3 או ביצוע צו לפי תקנה 2.

(ג) עובד שפוטר כאמור בתקנת משנה (א) לא יהא זכאי לפיצויי פיטורין אלא אם כן בית משפט מוסמך מצא סיבה מוצדקת לפסוק לו פיצויים מלאים או חלקיים.

דין מי שהתפטר 10. למען הסר ספק, נקבע בזאת כי תקנות שעת חירום אלה והצווים שעל פיהן חלים על מי שנקרא לשירות עבודה חיוני גם אם התפטר ערב תחילתו או לאחר תחילתו של הצו שבו נקרא, כל עוד הצו בתוקפו.

דברי הסבר

סעיף 1 ביום כ"א באב התשע"ז (13 באוגוסט 2017) החליטה הממשלה, מכוח סמכותה לפי סעיף 39(א) לחוק-יסוד: הממשלה, להתקין את תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה לאנרגיה אטומית), התשע"ז-2017 (להלן – תקנות שעת חירום), שהסמיכו את ראש הוועדה לאנרגיה אטומית (להלן – הוא"א) ומנהל הקריה למחקר גרעיני-נגב (להלן – קמ"ג), באישור ראש הוא"א, להוציא צווים ביחס לעובדים הנמנים על סגל המחקר, המורים להם להתייבב לעבודה ולבצע את המוטל עליהם גם בעת שביתה מלאה או חלקית, וזאת בהיקף המזערי ההכרחי (ולכל היותר 50 צווים בו זמנית) מקום שבו מצאו מנהלי הוא"א כי נוכחותם הכרחית לשם מניעת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה.

תקנות שעת חירום פורסמו ביום כ"ב באב התשע"ז (14 באוגוסט 2017) (ק"ת התשע"ז, עמ' 1650) והונחו על שולחן ועדת חוץ וביטחון של הכנסת, כנדרש בחוק-יסוד: הממשלה. בהתאם לסעיף 39(ו) לחוק-יסוד: הממשלה תוקפן של תקנות שעת חירום יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן.

תקנות שעת חירום הותקנו בעקבות סכסוך עבודה שעליו הכריז ארגון סגל המחקר במערכת הביטחון, ברפאל ובמשרד ראש הממשלה (להלן – הארגון) ביום כ' בשבט התשע"ז (2 בפברואר 2017), בהתאם לסעיפים 5 ו-5א לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957. ברקע הסכסוך עומדת דרישת הארגון לתוספות שכר ודרישות נוספות במסגרת משא ומתן לקראת חתימה על הסכם קיבוצי חדש.

בהמשך להכרזה זו, נוקט הארגון מאז חודש מאי 2017 בשביתות ובעיצומים, שבמסגרתם מונחים העובדים שלא לבצע עבודות מסוימות, ובכלל זה: ביצוע משימות, קידום פרויקטים, העברת דוחות ודיווחים להנהלה, קיום מפגשי עבודה ותיאום מקצועיים והפקת רישיונות בטיחות או חידושם.

מאז החלו העיצומים מחריף הארגון את צעדיו. בחלוף כחמישה חודשים, ברי כי הצעדים הארגוניים שבהם הוא נוקט מסבים נזק כבד ופוגעים באופן ממשי ובלתי הפיך בפעילותה של הוא"א וביכולתה לממש את היעדים החיוניים שנקבעו לה. מאז הותקנו תקנות שעת חירום הן הופעלו באופן מרוסן ומידתי, והוצאו מכוחן רק קומץ צווי ריתוק לעובדים המועסקים בקמ"ג, כדי שיבצעו פעולות מסוימות ומוגדרות.

מעט צווים אלה הוצאו רק לאחר שמוצו ניסיונות ההידברות עם נציגי הארגון והם, כאמור, אינם מונעים מאותם עובדים להמשיך ולנקוט צעדים ארגוניים במקטעי פעילות אחרים, המסבים אף הם נזק משמעותי ביותר לוא"א, אך אינם עולים כדי גרימת נזק כבד לאינטרסים החיוניים של המדינה, כאמור. חלק מצווים אלה בוטל לאחר סיום הפעילויות. באופן זה, מתאפשר מימוש אמיתי של זכות ההתארגנות והשביתה, לצד הבטחת האינטרסים החיוניים ביותר בעבודת הוא"א. הארגון עתר לבית הדין האזורי לעבודה בבאר שבע כנגד התקנת התקנות (ס"ק 39508-08-17 ארגון סגל המחקר במערכת הביטחון, ברפאל ובמשרד ראש הממשלה נ' מדינת ישראל), וההליך תלוי ועומד בפני בית הדין בימים אלה. בדיונים שהתקיימו בפני בית הדין עד כה דחה בית הדין את בקשת הארגון להורות על ביטול צווי הריתוק

שהוצאו מכוח התקנות והותירם על כנם. בית הדין הוסיף וציין כי לנוכח העובדה שרק מספר מצומצם של עובדים רותק, "הרי שבנסיבות אלה לא ניתן לומר כי הותרת צווי הריתוק על כנם פוגמת בזכות העובדים לשבות".

המדינה מתנהלת מול מציאות זו כאמור במשך תקופה ארוכה ומקיימת עם הארגון משא ומתן אינטנסיבי ומתמשך. הגם שבמהלך החודשים האחרונים הושגה התקדמות במשא ומתן, היא אינה מאפשרת לסיים את הסכסוך בשלב זה והארגון אף הודיע כי בכוונתו להחריף את הצעדים הארגוניים. כאמור לעיל, תוקפן של התקנות יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן, היינו ביום כ"ה בחשון התשע"ח (14 בנובמבר 2018). בכוונת המדינה להמשיך במאמציה לסיים את הסכסוך קודם למועד פקיעת התקנות, אך ככל שלא יעלה בידי הצדדים לסיים את הסכסוך עד המועד האמור, יש הכרח להאריך את תוקפן של התקנות בשלושה חודשים נוספים, אשר יאפשרו להמשיך ולהוציא צווי ריתוק לעובדים מקום בו הדבר נדרש ובמגבלות שנקבעו.

סעיף 2 כדי לאפשר ביטול מיידי של תקנות שעת חירום כשלא יהיה עוד צורך בהן או הגבלת סמכויות על פיהן, מוצע להסמיך את ראש הממשלה, הממונה על הוועדה לאנרגיה אטומית, בצו שיפורסם ברשומות, לבטל את תקנות שעת חירום או להגביל את הסמכויות על פיהן.

מוגש על ידי ראש הממשלה

ה' בחשון התשע"ח

25 באוקטובר 2017